

นิทรรศการของห้องสมุดประเทศไทยในศตวรรษที่ 21

ปรีดี ปลื้มสำราญกิจ¹

ปิยวรรณ ขาวพุ่ม²

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับนิทรรศการของห้องสมุดประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ได้แก่ ประเภทของนิทรรศการ นิทรรศการของห้องสมุดในศตวรรษที่ 21 และการจัดแสดงนิทรรศการด้วยการเชื่อมโยงหนังสือ ซึ่งนิทรรศการเป็นการนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้เข้าชมได้เข้าใจและรับรู้เนื้อหาได้ง่ายโดยทั่วไป นิทรรศการแบ่งเป็นนิทรรศการถาวรและนิทรรศการชั่วคราว ในขณะที่การจัดนิทรรศการภายในห้องสมุดถือเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการอ่านและการค้นคว้า เพื่อกระตุ้นความใฝ่รู้ของผู้ใช้บริการได้เป็นอย่างดี ปัจจุบันรูปแบบของนิทรรศการมีทั้งนิทรรศการกายภาพและนิทรรศการออนไลน์

คำสำคัญ นิทรรศการ ห้องสมุด ศตวรรษที่ 21 นิทรรศการห้องสมุด

¹บรรณารักษ์โรงเรียนเสนาธิการ กรมแพทย์ทหารบก อีเมล preedee.pluemsamrungit@gmail.com

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

อีเมล piyawan.a@pkru.ac.th

Exhibition of Thai Libraries in the 21st Century

Preedee Pluemsamrungit¹

Piyawan Khawphum²

Abstract

This article presents information on Exhibition of Thai Libraries in the 21st Century, e.g., types of exhibition, library exhibitions in the 21st century, and exhibitions of book web. Exhibitions present the simplification of information. Exhibitions are generally divided into permanent and temporary exhibitions. At the present time, there are both regular exhibitions and online exhibitions.

Keywords: Exhibitions, Library, 21st Century, Library Exhibitions

¹ Librarian, Army Medical Field Service School, Royal Thai Army Medical Department

² Lecturer, Information Sciences, Faculty of Humanities & Social Sciences, Phuket Rajabhat University

บทนำ

นิทรรศการ หมายถึง การจัดแสดงข้อมูลเนื้อหาผลงานต่าง ๆ ด้วยวัสดุ สิ่งของ อุปกรณ์และ กิจกรรมที่หลากหลายแต่มีความสัมพันธ์กันในแต่ละเรื่อง โดยมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีการวางแผนและ ออกแบบที่เร้าความสนใจให้ผู้ชมมีส่วนร่วมในการดู การฟัง การสังเกต การจับต้องและการทดลองด้วย สื่อที่หลากหลาย เช่น รูปภาพ ของจริง หุ่นจำลอง ป้ายนิเทศ และกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การประกวด การ แข่งขัน การบรรยาย การสาธิต การอภิปราย และการตอบปัญหา เป็นต้น” (Chantape, 2008) บุคคลที่มี ทำหน้าที่หลักเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการคือภัณฑารักษ์และนักวิชาการศึกษา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องอีกด้วย เช่น นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ บรรณารักษ์ บุคลากรในองค์กรที่เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ เพราะการจัดนิทรรศการเป็นการบูรณาการความรู้หลากหลายสาขา จึงจำเป็นต้องมีความร่วมมือจาก บุคคลหลากหลายอาชีพ เพื่อนำเสนอความรู้ได้อย่างถูกต้องที่สุด (Boonyakiat, 2017; 2018) หรืออาจ มีการกำหนดตำแหน่งผู้จัดการนิทรรศการ (Project Manager) โดยตรงซึ่งสำเร็จการศึกษาทางศิลปะหรือ สาขาที่เกี่ยวข้องด้วย

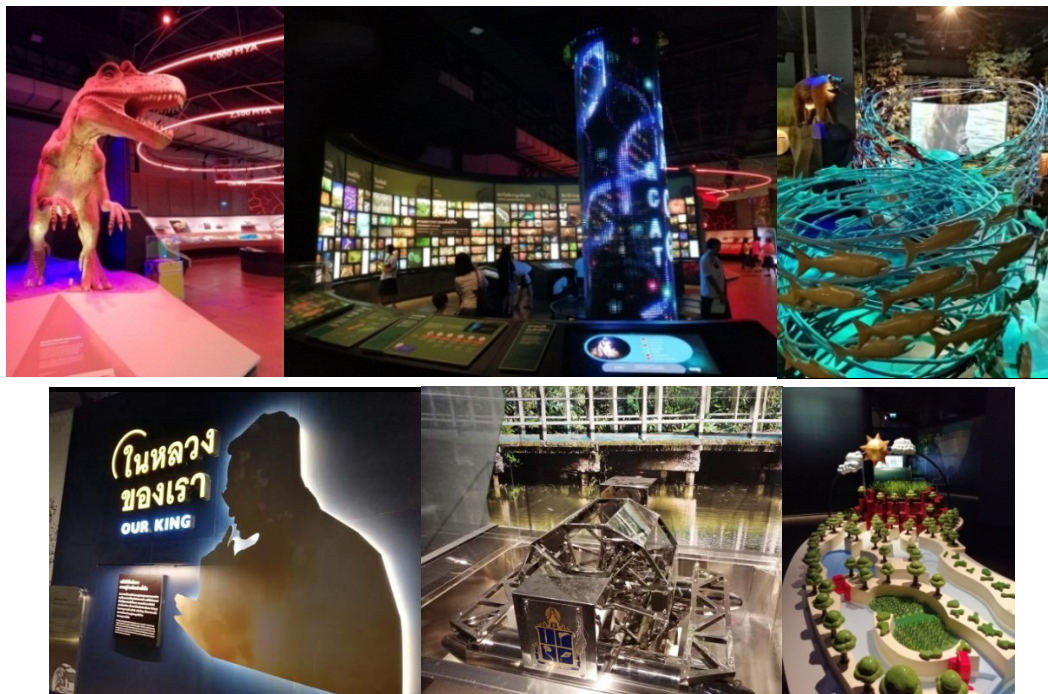
นิทรรศการส่วนใหญ่จัดแสดงในสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศแก่ผู้ เข้าชมทุกคนเนื่องจากเป็นสื่อที่ดึงดูดใจและตอบสนองความสนใจของผู้รับชมได้ และอาจทำให้ผู้รับชม ปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือพฤติกรรมได้ด้วย การจัดนิทรรศการมีการนำมาใช้ทั้งในด้านการศึกษา ด้าน การนำเสนอสินค้า และด้านศิลปวัฒนธรรม (Wannapuripat, 2015) การจัดนิทรรศการด้วยการเลือกสื่อที่ เหมาะสมมาใช้และการออกแบบพื้นที่ใช้สอยที่สะดวกต่อการรับชม การกำหนดเส้นทางการรับชมที่ น่าสนใจให้ไปตามเส้นทางที่กำหนดอย่างไม่รู้ตัว รวมถึงการมีกิจกรรมหลากหลายสอดคล้องกับความ ต้องการและความแตกต่างของผู้เข้าชม นอกจากจะทำให้นิทรรศการสวยงามและน่าสนใจแล้ว ยังส่งผล ต่อความรู้สึกรักในการอยากเข้าชมและการรับรู้เนื้อหาของนิทรรศการ ตลอดจนการใช้เวลาและความสนใจ ในการอ่านเนื้อหาในนิทรรศการมากขึ้น (Sanguantung, 2011; Apisitsuksonti, 2015) ในอดีตนิทรรศการ อาจมีเพียงนิทรรศการกายภาพและนิทรรศการถาวร แต่ด้วยคุณสมบัติของเทคโนโลยีปัจจุบันจึงทำ ให้มีนิทรรศการออนไลน์เพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้เข้าชมได้ใช้เป็นช่องทางในการรับชมมากขึ้น โดยการ นำเสนอสื่อดิจิทัลต่าง ๆ เช่น วิดิทัศน์ เสียงเพลง คิวอาร์โค้ด จอภาพอิเล็กทรอนิกส์ อินโฟกราฟิก เทคโนโลยีเสมือนจริง (AR) (VR) จอสัมผัส บลูทูธ เป็นต้น มาใช้ในการจัดแสดงร่วมด้วยเพื่อให้ผู้เข้า ชมเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและสร้างปฏิสัมพันธ์ ส่งผลให้เกิดความคิดสร้างสรรค์จินตนาการ ช่วยสร้าง ประสบการณ์แปลกใหม่และความตื่นตาตื่นใจ ตลอดจนก่อให้เกิดแรงบันดาลใจได้ด้วย (Sookpatdhee, 2017; Kulavijit, 2019)

นิทรรศการของห้องสมุดในประเทศไทยมักจะอยู่ในรูปแบบนิทรรศการกายภาพและนิทรรศการออนไลน์โดยส่วนใหญ่จะเป็นการนำเสนอทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ในห้องสมุด หรือการจัดแสดงเนื้อหาที่สอดคล้องกับพันธกิจของหน่วยงานต้นสังกัด หัวข้อสุดท้ายผู้เขียนจึงนำเสนอการจัดนิทรรศการเชื่อมโยงหนังสือเพื่อเป็นทางเลือกในการจัดนิทรรศการของห้องสมุดในปัจจุบันที่น่าสนใจและดึงดูดให้เกิดการใช้บริการห้องสมุดมากขึ้น

ประเภทของนิทรรศการ

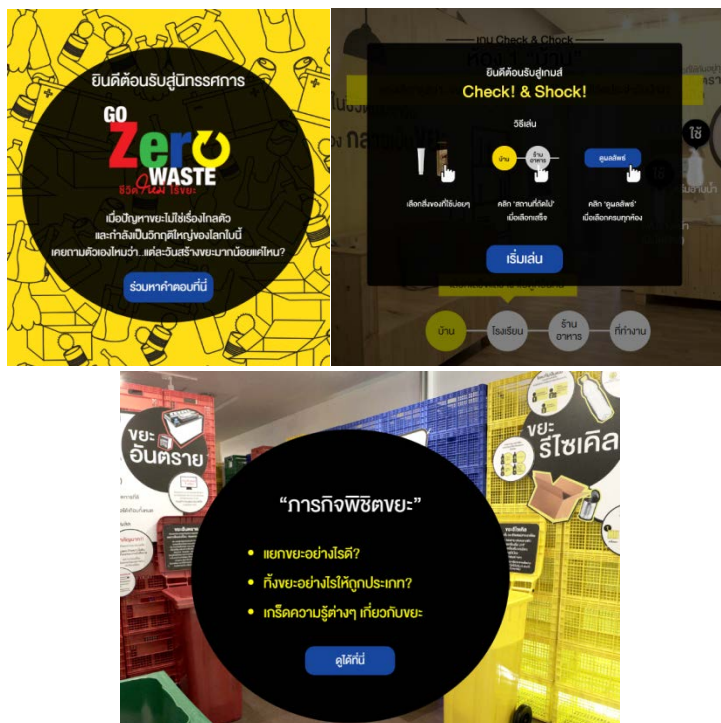
นิทรรศการมีหลายประเภทแต่บทความนี้จะนำเสนอนิทรรศการตามกำหนดระยะเวลาในการจัดแสดงซึ่งเป็นรูปแบบที่มักจะพบได้ในห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์ นิทรรศการแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ นิทรรศการถาวรและนิทรรศการชั่วคราว (Chuensukkasemwong, 2016) ดังนี้

1. นิทรรศการถาวร (*Permanent Exhibition*) หรือนิทรรศการหลัก เป็นนิทรรศการที่มีกำหนดระยะเวลาในการจัดแสดงตลอดไปหรือจัดแสดงในระยะเวลาอันยาวนาน เนื้อหาของนิทรรศการประเภทนี้ส่วนใหญ่จะเป็นประวัติหรือวิวัฒนาการของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น นิทรรศการถาวรภายในพิพิธภัณฑ์พระราม 9 จังหวัดปทุมธานี ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ 1) Our Home นำเสนอเนื้อหาการกำเนิดของจักรวาล โลก และสิ่งมีชีวิต 2) Our Life นำเสนอเนื้อหาสิ่งแวดล้อมและการปรับตัวของสิ่งมีชีวิต 3) Our King นำเสนอการแก้ปัญหาด้วยกระบวนการวิทยาศาสตร์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9

ภาพที่ 1 นิทรรศการถาวรพิพิธภัณฑ์พระราม 9

2. นิทรรศการชั่วคราว (Temporary Exhibition) หรือนิทรรศการหมุนเวียน เป็นนิทรรศการที่มีกำหนดระยะเวลาไม่ตลอดหรือจัดแสดงในระยะเวลาไม่นาน อาจเป็นสัปดาห์หรือเป็นเดือน เนื้อหาของนิทรรศการประเภทนี้อาจเป็นเรื่องใหม่หรือเรื่องที่กำลังได้รับความสนใจในขณะนั้น เช่น นิทรรศการ Go Zero Waste ชีวิตใหม่ไร้ขยะ เป็นรูปแบบนิทรรศการหมุนเวียนซึ่งให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดขยะในชีวิตประจำวัน การแก้ปัญหาเรื่องขยะ ตลอดจนนวัตกรรมที่ใช้กำจัดขยะ ซึ่งนำเสนอในรูปแบบที่ผู้ชมมีส่วนร่วมกับการนิทรรศการได้ตลอดการเข้าชม จัดแสดงวันที่ 14 สิงหาคม 2561 - 31 มกราคม 2562 ณ โซนนิทรรศการหมุนเวียน ชั้น 2 อาคารศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันนิทรรศการดังกล่าวนำเสนอในรูปแบบนิทรรศการออนไลน์ ซึ่งผู้สนใจยังเข้าชมได้ผ่านทางเว็บไซต์ <http://thaihealthcenter.org/exhibitions/zerowaste/>

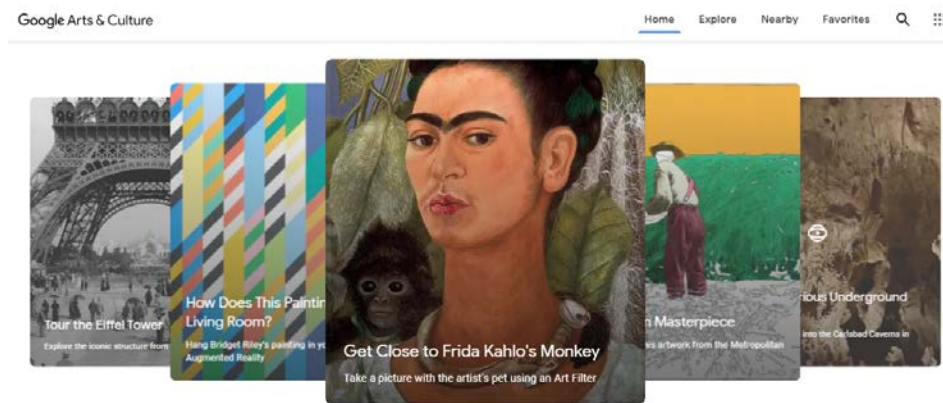

ภาพที่ 2 นิทรรศการ Go Zero Waste ชีวิตใหม่ไร้ขยะสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

(Thai Health Promotion Foundation, 2020)

ปัจจุบันการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการจัดแสดงนิทรรศการออนไลน์ (Online Exhibition) ก็ได้รับความนิยมมากขึ้นเช่นกัน เนื่องจากความสะดวกในการเข้าถึงและการประหยัดค่าใช้จ่าย อีกทั้งยังมีข้อดีในการเลือกดูตัวอย่างนิทรรศการก่อนไปรับชมด้วยตนเองด้วยสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้คนในยุคดิจิทัลที่ใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงสารสนเทศได้รวดเร็ว ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล เป็นผลทำให้ผู้คนมีวิถีชีวิตเชื่อมต่อกับโลกดิจิทัลอยู่ตลอดเวลาการจัดแสดงนิทรรศการของห้องสมุดยังคงมีอยู่แต่เปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบออนไลน์ (Haris, 2016) นอกจากนี้ยังอาจมีเหตุการณ์ไม่ปกติอย่างเช่นการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ซึ่งส่งผลให้ห้องสมุดต้องปิดให้บริการ แต่ผู้ใช้บริการก็ยังเข้ามาเยี่ยมชมนิทรรศการได้ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ตัวอย่างนิทรรศการออนไลน์ที่น่าสนใจมีดังนี้

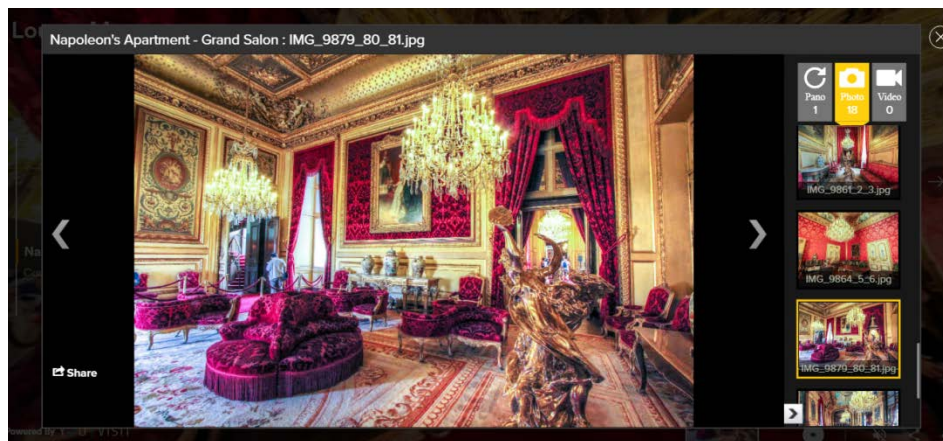
Google arts & culture แหล่งรวมงานศิลปะ ประวัติศาสตร์ สถานที่สำคัญและสถาปัตยกรรมที่จัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑ์ระดับโลกได้อย่างเท่าเทียม ผ่านรูปแบบวิถีทัศน์แบบ 360 องศา โดยมีคำบรรยายเสมือนอยู่ในพิพิธภัณฑ์และยังมีปฏิสัมพันธ์กับนิทรรศการได้ผ่านทางโทรศัพท์สมาร์ทโฟน

ภาพที่ 3 นิทรรศการออนไลน์ Google Arts & Culture

(Google Arts & Culture, n.d.)

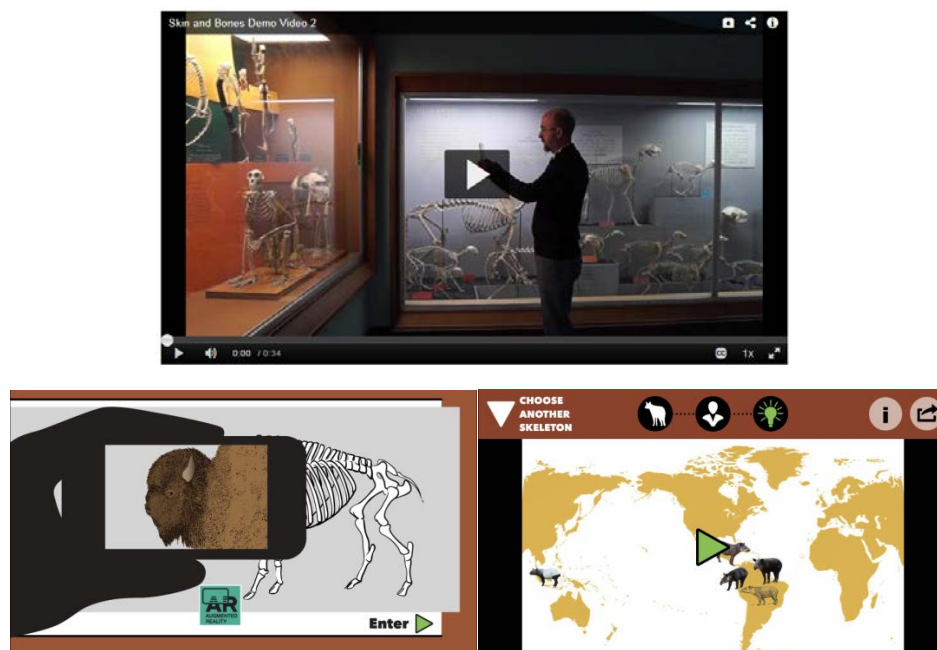
นิทรรศการออนไลน์พิพิธภัณฑ์ลูฟวร์ (Louvre Museum) กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส โดยเลือกชมนิทรรศการแต่ละส่วนได้ทั้งแบบ 360 องศา และแบบรูปภาพทั่วไป

ภาพที่ 4 นิทรรศการออนไลน์พิพิธภัณฑ์ลูฟวร์

(Louvre Museum, n.d.)

นิทรรศการออนไลน์ในปัจจุบันนำเทคโนโลยีโลกเสมือน (Augmented Reality-AR) มาใช้เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เข้าชมได้มากขึ้นด้วย เช่น The Smithsonian Institution ได้นำเทคโนโลยีโลกเสมือนมาใช้ในการจัดนิทรรศการผิวหนังและกระดูก (Skin and Bone)

ภาพที่ 5 นิทรรศการออนไลน์ The Smithsonian Institution

ที่มา : (The Smithsonian Institution, n.d.)

นิทรรศการของห้องสมุดในประเทศไทย

นิทรรศการมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการรู้สารสนเทศของห้องสมุดซึ่งส่วนใหญ่จะจัดอยู่ในรูปแบบ “นิทรรศการหนังสือ” เนื่องจากเป็นนิทรรศการที่ห้องสมุดทำได้อย่างต่อเนื่อง โดยนำหนังสือที่มีเนื้อหา ประเภท แนวคิดของเรื่องคล้ายกันมาจัดแสดง หรืออาจเป็นผลงานของบุคคล รวมถึงหนังสือที่ได้รับรางวัล ด้วยการนำเสนอด้วยสื่อหลากหลาย กระตุ้นความสนใจและความใฝ่รู้ของผู้ใช้บริการ (Prongmaneekul, 2014) รวมถึงการจัดนิทรรศการตามวันสำคัญ โดยแนะนำทรัพยากรสารสนเทศที่มีให้บริการในห้องสมุดเพิ่มเติม อย่างไรก็ตามนิทรรศการในปัจจุบันอาจเปลี่ยนจากนิทรรศการทางกายภาพเป็นนิทรรศการออนไลน์ นำเสนอผ่านทางเว็บไซต์ห้องสมุดหรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่างๆ โดยอาจนำเสนอทั้งสองรูปแบบควบคู่กันไป หรืออย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ เพื่ออำนวยความสะดวกและความเหมาะสมกับสถานการณ์ ตัวอย่างนิทรรศการของห้องสมุดในประเทศไทยที่น่าสนใจมีดังนี้

1. หอสมุดแห่งชาติ

หอสมุดแห่งชาติมีหน้าที่ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทของประเทศและยังเป็นแหล่งค้นคว้าที่สำคัญในระดับชาติ การให้บริการของหอสมุดแห่งชาติจึงมีความสำคัญต่อประชาชนทุกคนภายในประเทศ และยังส่งเสริมภาพลักษณ์อันดีแก่ผู้เยี่ยมชมที่เป็นชาวต่างประเทศด้วย ตัวอย่างนิทรรศการที่น่าสนใจของหอสมุดแห่งชาติมีดังนี้

นิทรรศการกายภาพ

นิทรรศการ วารสารและนิตยสารฉบับแรกนำเสนอจุดเริ่มต้นของวงการนิตยสารในประเทศไทย พร้อมนำเสนอสภาพของสังคมไทยในอดีตผ่านเนื้อหาในนิตยสารฉบับแรกหรือฉบับปฐมฤกษ์ ซึ่งหอสมุดแห่งชาติยังคงจัดเก็บและยังมีไว้ให้บริการจัดแสดงที่ห้องจิวรญาณ 2-3 ชั้น 1 อาคาร 2 สำนักหอสมุดแห่งชาติ ตั้งแต่ 18 พฤศจิกายน 2563 ถึง 30 ธันวาคม 2563 (Sarakadee Lite, 2020)

ภาพที่ 6 นิทรรศการ วารสารและนิตยสารฉบับแรกหอสมุดแห่งชาติ

นิทรรศการออนไลน์

นิทรรศการออนไลน์ “5 ทศวรรษหนังสือและการพิมพ์ พุทธศักราช 2500 - 2549” จัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับหนังสือเด่นหนังสือน่าสนใจ หนังสือที่ตีพิมพ์ครั้งแรก หนังสือที่ได้รับรางวัลดีเด่น หนังสือชนะการประกวด หนังสือยอดนิยม หนังสือภาษาต่างประเทศที่น่าสนใจจากสำนักพิมพ์ที่มี

ชื่อเสียงจากสำนักพิมพ์ต่างๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านหนังสือและการพิมพ์หนังสือในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่น่าสนใจของการพิมพ์ในประเทศไทย และเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เข้าชมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนเห็นคุณค่าของหนังสือ นักเขียน สำนักพิมพ์โรงพิมพ์ในช่วง 50 ที่ผ่านมา (The Fine Arts Department, 2020) โดยนำเสนอบนยูทูปซึ่งเป็นเครือข่ายสังคมที่ได้รับความนิยมเข้าถึงได้ง่าย และไม่มีค่าใช้จ่าย นิทรรศการออนไลน์นี้จัดทำโดยสำนักหอสมุดแห่งชาติ

นิทรรศการออนไลน์ “10 หนังสือที่พิมพ์จากเอกสารโบราณทรงคุณค่าของหอสมุดแห่งชาติ” นำเสนอต้นฉบับเอกสารโบราณที่มีคุณค่ามาจัดทำในรูปแบบนิทรรศการเสมือนจริง เพื่อให้เข้าถึงได้สะดวกมากยิ่งขึ้น หนังสือที่น่าสนใจในนิทรรศการนี้ เช่น ตำราแมว สุจริตธรรมราชชาดคำหลวง สมุดภาพโคลงฤๅษีคัดคน เป็นต้น ผู้สนใจรับชมนิทรรศการออนไลน์ได้ทางเว็บไซต์ https://ebook.nlt.go.th/Exhibition/exhtml/index.html?fbclid=IwARlT3Mgg1rsz0Bg8GbAvlqHUA3sotSs60lt6MUAahJ9sggVCr2a4s5t3S_w

ภาพที่ 7 นิทรรศการออนไลน์ “5 ทศวรรษหนังสือและการพิมพ์ พุทธศักราช 2500 – 2549”

(The Fine Arts Department, 2020)

วารสารการอ่าน สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย
ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564)

ภาพที่ 8 นิทรรศการออนไลน์ “10 หนังสือที่พิมพ์จากเอกสาร โบราณทรงคุณค่าของหอสมุดแห่งชาติ”

(National Library of Thailand, 2021)

2. ห้องสมุดประชาชน

ห้องสมุดประชาชนมีหน้าที่ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศตามความต้องการของประชาชนในชุมชน เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนโดยไม่มีค่าใช้จ่าย การให้บริการของห้องสมุดประชาชนจึงควรคำนึงสภาพแวดล้อมและความต้องการของคนในชุมชน ตัวอย่างนิทรรศการที่น่าสนใจของห้องสมุดประชาชนมีดังนี้

นิทรรศการกายภาพ

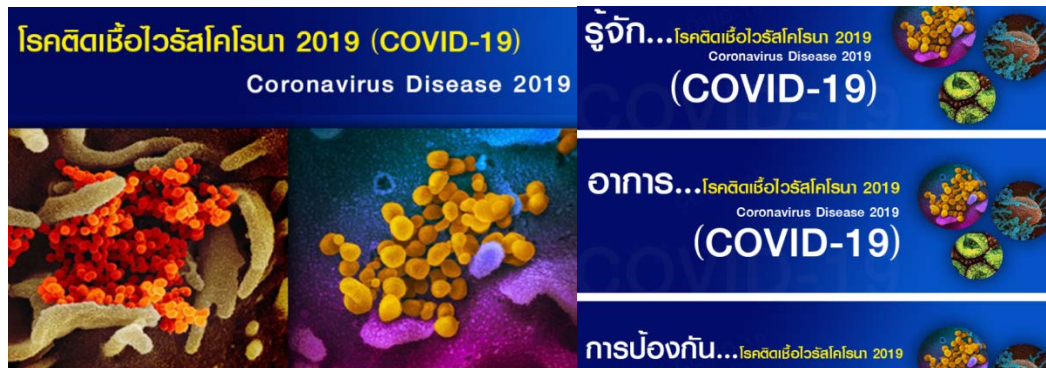
นิทรรศการของอุทยานการเรียนรู้ TK Park เป็นห้องสมุดประชาชนที่จัดนิทรรศการที่น่าสนใจอย่างต่อเนื่อง เช่น นิทรรศการรัชกาลที่ 9 ก้าวอย่างตามอย่างพ่อและพอเพียงตามรอยพ่อ นิทรรศการกรุงเทพฯ เมืองหนังสือโลก พ.ศ. 2556 (Bangkok World Book Capital 2013) นิทรรศการสุดยอดหนังสือแห่งปี และนิทรรศการของห้องสมุดไอที IT Library : What App? เป็นต้น

ภาพที่ 9 นิทรรศการของอุทยานการเรียนรู้ TK Park

นิทรรศการออนไลน์

นิทรรศการออนไลน์ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นำเสนอความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งเป็นโรคระบาดที่เกิดขึ้นใหม่ในปัจจุบัน การจัดทำนิทรรศการให้บริการ Google Site ผู้เข้าชมนิทรรศการต้องลงชื่อเข้าชมก่อนรับชมนิทรรศการที่จัดแสดง นิทรรศการออนไลน์นี้จัดทำโดยห้องสมุดประชาชนอำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร

ภาพที่ 10 นิทรรศการออนไลน์ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ห้องสมุดประชาชนอำเภอภูพาน

(PhuPhan District Public Library, n.d.)

นิทรรศการออนไลน์ นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ 2 เมษายน วันรักการอ่าน นำเสนอเนื้อหา เรื่องพระราชประวัติของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยใช้โปรแกรม PubHTML5 ซึ่งเป็นโปรแกรมสำหรับสร้างเอกสารอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบสามมิติ โดยสร้างและเผยแพร่เอกสารได้ทางออนไลน์ นิทรรศการออนไลน์นี้จัดทำโดยห้องสมุดประชาชนอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นห้องสมุดประชาชนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ ประเภทห้องสมุดประชาชนอำเภอยอดเยี่ยม การคัดเลือกการปฏิบัติงาน กศน.ดีเด่นระดับสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ประจำปี 2562

ภาพที่ 11 นิทรรศการออนไลน์ นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ 2 เมษายน วันรักการอ่าน

ห้องสมุดประชาชนอำเภอทองแสนขัน

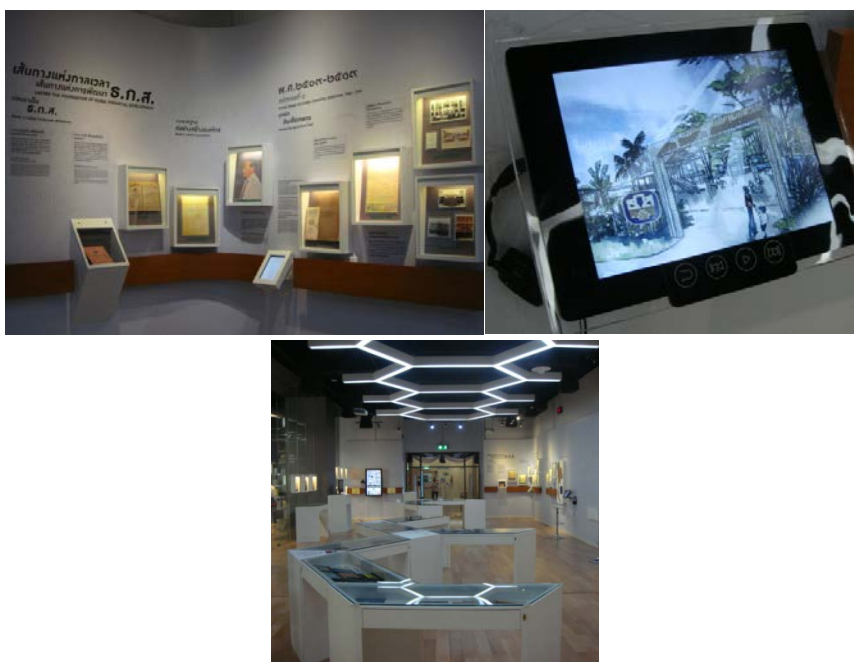
(Thong Saen Khan District Public library, n.d.)

3. ห้องสมุดเฉพาะ

ห้องสมุดเฉพาะมีหน้าที่ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศเฉพาะศาสตร์หรืออาจเป็นทรัพยากร-สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในหน่วยงาน การให้บริการห้องสมุดเฉพาะจึงต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้บริการเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะหน่วยงาน ตัวอย่างนิทรรศการที่น่าสนใจของห้องสมุดเฉพาะมีดังนี้

นิทรรศการกายภาพ

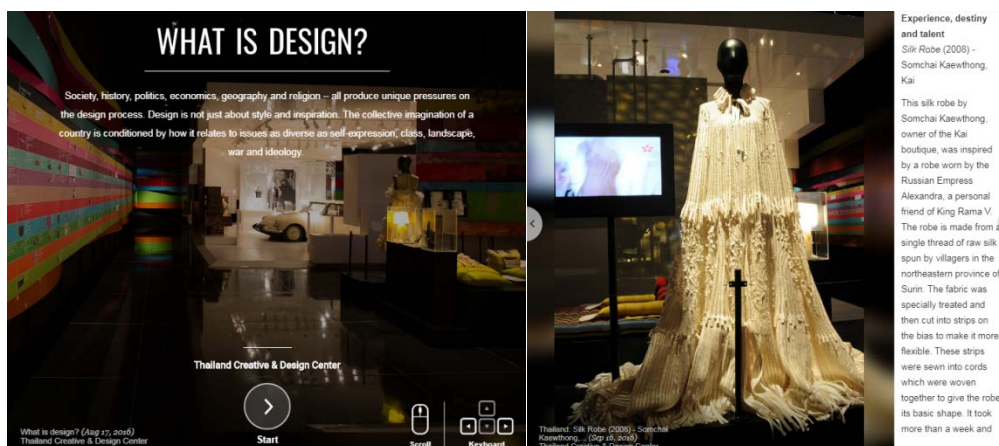
นิทรรศการประวัติความเป็นมาของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) นำเสนอประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของธนาคารฯ มีทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการนำเสนอเนื้อหาของนิทรรศการ จัดแสดงภายในห้องสมุดห้องสมุด ธ.ก.ส. อาคารสำนักงานใหญ่บางเขน

ภาพที่ 12 นิทรรศการประวัติความเป็นมาของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

นิทรรศการออนไลน์

นิทรรศการออนไลน์ What is design? นำเสนอความรู้พื้นฐานด้านการออกแบบซึ่งนำเสนอเป็นรูปแบบนิทรรศการถาวร เผยแพร่ตั้งแต่วันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2560 ภายในเว็บไซต์ของห้องสมุดฯ นอกจากนี้ยังมีนิทรรศการออนไลน์อื่น ๆ ที่น่าสนใจ นิทรรศการออนไลน์นี้จัดทำโดยห้องสมุดเฉพาะเพื่อการออกแบบ (TCDC)

ภาพที่ 13 นิทรรศการออนไลน์ What is design? ห้องสมุดเฉพาะเพื่อการออกแบบ

(Thailand Creative Design Center, 2017)

4. ห้องสมุดโรงเรียน

ห้องสมุดโรงเรียนมีหน้าที่ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศตามหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ คือ ผู้เรียนและบุคลากรภายในโรงเรียน การให้บริการของห้องสมุดโรงเรียนจึงควรสอดคล้องกับการเรียนการสอนของโรงเรียน ตัวอย่างนิทรรศการที่น่าสนใจของห้องสมุดโรงเรียนมีดังนี้

นิทรรศการกายภาพ

นิทรรศการของห้องสมุดโรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย เป็นตัวอย่างห้องสมุดที่มีการจัดมูนนิทรรศการที่น่าสนใจไว้อย่างหลากหลาย เช่น มูนนิทรรศการหนังสือใหม่ มูนนิทรรศการวันสำคัญ มูนนิทรรศการหนังสือน่าอ่าน สอดคล้องกับนโยบายห้องสมุด 3 ดี (หนังสือดี บรรณารักษ์ดี บรรณารักษ์ดี) ส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการมีนิสัยรักการอ่านและรักการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 14 นิทรรศการของห้องสมุดโรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย

(ChumpolPhonphisai School, 2020)

นิทรรศการออนไลน์

นิทรรศการออนไลน์ วันภูมิปัญญากองทัพไทย จัดแสดงความเป็นมาและความสำคัญของ วันภูมิปัญญากองทัพไทย และมีตัวอย่างนวัตกรรมที่น่าสนใจของกองทัพไทย นำเสนอผ่านทางเฟซบุ๊ก ซึ่งเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่เข้าถึงได้ง่ายและมีผู้ใช้งานจำนวนมาก นิทรรศการออนไลน์นี้จัดทำโดย ผู้เขียนซึ่งเป็นปัจจุบันเป็นบรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียนเสนารักษ์ กรมแพทย์ทหารบก กรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 15 นิทรรศการออนไลน์วันภูมิปัญญากองทัพไทยห้องสมุดโรงเรียนเสนารักษ์ กรมแพทย์ทหารบก

(Library Army Medical Field Service School Royal Thai Army Medical Department, 2020)

5. ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศที่สอดคล้องกับหลักสูตรภายในหน่วยงาน รวมถึงการค้นคว้าวิจัยของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน การให้บริการของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจึงควรสอดคล้องกับพันธกิจของหน่วยงาน ตัวอย่างนิทรรศการที่น่าสนใจของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีดังนี้

นิทรรศการกายภาพ

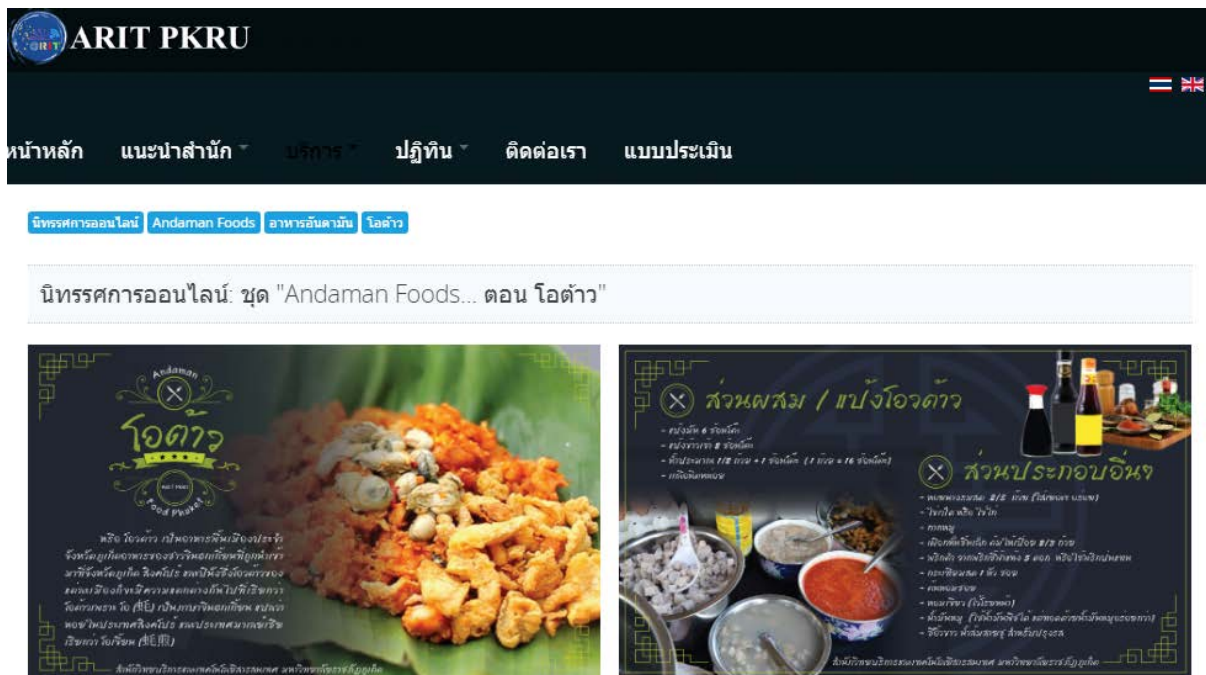
นิทรรศการ มหาวชิราวุธราชบรรณาลัย จัดแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับพระปรีชาญาณพระมหากษัตริย์คุณต่อปวงชนชาวไทยและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 นิทรรศการนี้เป็นความร่วมมือระหว่างสำนักวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนายกนต์ธร เตโชฬาร ผู้ออกแบบนิทรรศการ และนางสาวชนัญญา เตชจักรเสมา ภัณฑารักษ์ (Chulalongkorn University, 2019) ปัจจุบันนิทรรศการนี้ยังคงจัดแสดง ณ ห้องประชุม ชั้น 7 สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 16 นิทรรศการมหาวชิราวุธราชบรรณาลัยสำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิทรรศการออนไลน์

นิทรรศการออนไลน์ชุด “Andaman Foods... ตอน ไอ้ต้าว” จัดแสดงเนื้อหาให้ความรู้เกี่ยวกับไอ้ต้าว อาหารพื้นเมืองประจำจังหวัดภูเก็ตโดยให้ความรู้ที่เป็นเนื้อหาข้อความและรูปภาพ พร้อมทั้งบรรณานุกรม นอกจากนี้ยังมีนิทรรศการออนไลน์เรื่องอื่น ๆ ให้ได้รับชมด้วย นิทรรศการออนไลน์นี้จัดทำโดยสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ภาพที่ 17 นิทรรศการออนไลน์ ชุด "Andaman Foods... ตอน ไอ้ต้าว"

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

(Academic Resources and Information Technology Phuket Rajabhat University, 2015)

จากประสบการณ์การเข้าชมนิทรรศการของห้องสมุดแต่ละประเภทด้วยตนเอง ทั้งนิทรรศการกายภาพและนิทรรศการออนไลน์ ผู้เขียนเปรียบเทียบความแตกต่างของนิทรรศการแบบปกติและนิทรรศการออนไลน์ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของนิทรรศการกายภาพและนิทรรศการออนไลน์

ประเด็นเปรียบเทียบ	นิทรรศการกายภาพ	นิทรรศการออนไลน์
การเข้าชมนิทรรศการ	ต้องเดินทางไปยังสถานที่จัดแสดง	เข้าชมผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
การใช้พื้นที่สำหรับการจัดแสดงนิทรรศการ	ใช้พื้นที่จัดแสดงบางส่วนภายในหรือภายนอกห้องสมุด	ใช้พื้นที่บนเว็บไซต์ของห้องสมุดหรือเครือข่ายสังคมออนไลน์
วัสดุ/ครุภัณฑ์ที่ใช้ในการจัดแสดงนิทรรศการ	ใช้วัสดุ/ครุภัณฑ์หลากหลายในการจัดแสดง เช่น กระดาษ เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	สื่อดิจิทัล โปรแกรมประยุกต์หรือโปรแกรมสำเร็จรูปในการจัดแสดงเพียงโปรแกรมเดียวหรือมากกว่าก็ได้
การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าชมหรือผู้จัดแสดง	มีการนำชมนิทรรศการหรือมีกิจกรรมให้ผู้เข้าชมมีส่วนร่วมกับนิทรรศการ	อธิบายการเข้าชมและมีคำบรรยายต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เข้าชมได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
ค่าใช้จ่ายของผู้เข้าชมนิทรรศการ	อาจมีค่าเข้าใช้บริการของห้องสมุดกรณีที่ส่วนบุคคลภายนอก เพื่อเข้าไปปรับชมภายในพื้นที่จัดแสดง	มีค่าเข้าชม หรือ ไม่มีค่าใช้จ่ายในการเข้าชมนิทรรศการ แต่อาจมีเพียงค่าใช้จ่ายสำหรับการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต
การประเมินผลการจัดแสดง	แบบประเมิน/สมุดเยี่ยมชมในรูปแบบกระดาษหรือไม่มีการประเมิน	การลงชื่อเข้าชม/การแสดงความคิดเห็นบนอินเทอร์เน็ตหรือไม่มีการประเมิน

การจัดแสดงนิทรรศการด้วยการเชื่อมโยงหนังสือ

การเชื่อมโยงหนังสือ (Book Web) เป็นแนวคิดที่รองศาสตราจารย์สุพรรณิ วราทร อติดาจารย์ ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้นำเสนอไว้ในรายวิชาสื่อสารนิเทศและบริการสำหรับเยาวชน ระดับบัณฑิตศึกษา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แนวคิดการเชื่อมโยงหนังสือนี้มีลักษณะเป็นการเชื่อมโยงเนื้อหาของหนังสือที่มีความสัมพันธ์กัน วัตถุประสงค์ของการเชื่อมโยงหนังสือคือ เพื่อส่งเสริมการอ่านสำหรับผู้คนที่สนใจในประเด็นที่สำคัญ

ของวรรณกรรมเล่มนั้น ๆ โดยผู้อ่านค้นหาหนังสือที่มีลักษณะเนื้อหาคล้ายกันได้ตามความต้องการอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการสนใจให้อ่านหนังสือมากยิ่งขึ้น

การเชื่อมโยงหนังสือทำได้โดยเลือกหนังสือเล่มหลักจำนวนหนึ่งเล่ม แล้ววิเคราะห์รายละเอียดในหนังสือด้านต่าง ๆ เช่น ตัวละคร ฉาก แนวคิด เป็นต้น แล้วจึงค้นหาหนังสือเล่มอื่นที่มีเนื้อหาสอดคล้องกันมานำเสนอแยกตามประเด็นที่สัมพันธ์กัน

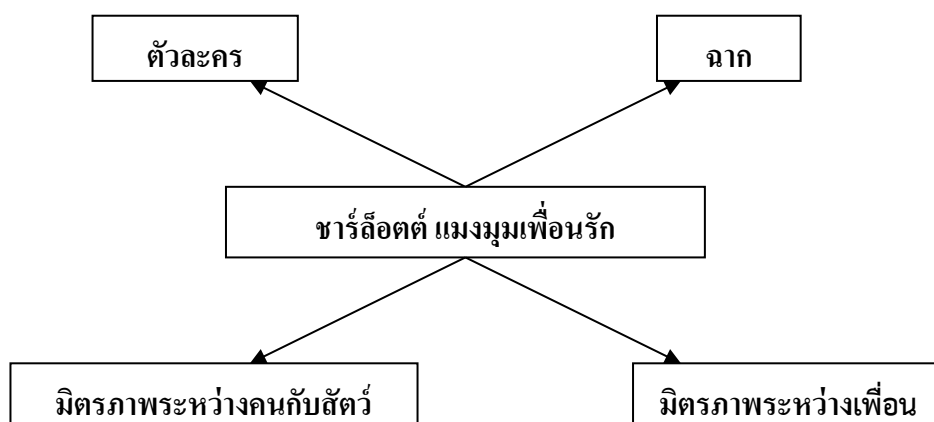
ผู้เขียนได้นำแนวคิดการเชื่อมโยงหนังสือมาจัดทำเป็นนิทรรศการเพื่อเป็นตัวอย่างให้ห้องสมุดได้ศึกษาและนำไปปรับใช้ให้เหมาะสม โดยคัดเลือกหนังสือบันเทิงคดีประเภทประเพณีวรรณกรรมเยาวชนเป็นหนังสือเล่มหลักจำนวน 1 เล่มคือ **แมงมุมเพื่อนรัก** ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ 3 ประเด็น ได้แก่ 1) **ตัวละคร** คือ แมงมุม 2) **ฉาก** คือ โรงนา 3) **แนวคิด** คือ มิตรภาพระหว่างเพื่อนและมิตรภาพระหว่างคนกับสัตว์ จากนั้นผู้เขียนได้ค้นหาหนังสือเล่มอื่นที่มีรายละเอียดของเนื้อหาคล้ายกัน ดังนี้

1. ตัวละครคือแมงมุม จำนวน 1 เล่มได้แก่ 1) แมงมุมเคนซอนนักสืบ
2. ฉาก คือ โรงนาจำนวน 2 เล่ม ได้แก่ 1) เบ็บ หมูเลี้ยงแกะ และ 2) เอช ยอดหมูอัจฉริยะ
3. แนวคิด

3.1 มิตรภาพระหว่างเพื่อนจำนวน 4 เล่มได้แก่ 1) ลูกแม่น้ำโจง 2) แล้วเราก็เป็นเพื่อนกัน 3) พาล์มเมอร์ เด็กชายผู้วิ่งหนีวันเกิดและ 4) สจ๊วต ลิตเติ้ล เจ้าหนูเผชิญโลก

3.2 มิตรภาพระหว่างคนกับสัตว์ จำนวน 6 เล่ม ได้แก่ 1) พาล์มเมอร์ เด็กชายผู้วิ่งหนีวันเกิด 2) สจ๊วต ลิตเติ้ล เจ้าหนูเผชิญโลก 3) เพื่อนซื่อก้อง 4) มรดกศาสตราจารย์ 5) เบ็บ หมูเลี้ยงแกะและ 6) เอช ยอดหมูอัจฉริยะ

แผนผังวรรณกรรมสัมพันธ์

จากนั้นนำหนังสือแต่ละเล่มมาจัดทำเป็นบรรณานิทัศน์หรือรายละเอียดของหนังสือพอสังเขป โดยแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันในแต่ละประเด็น ดังภาพที่ 18

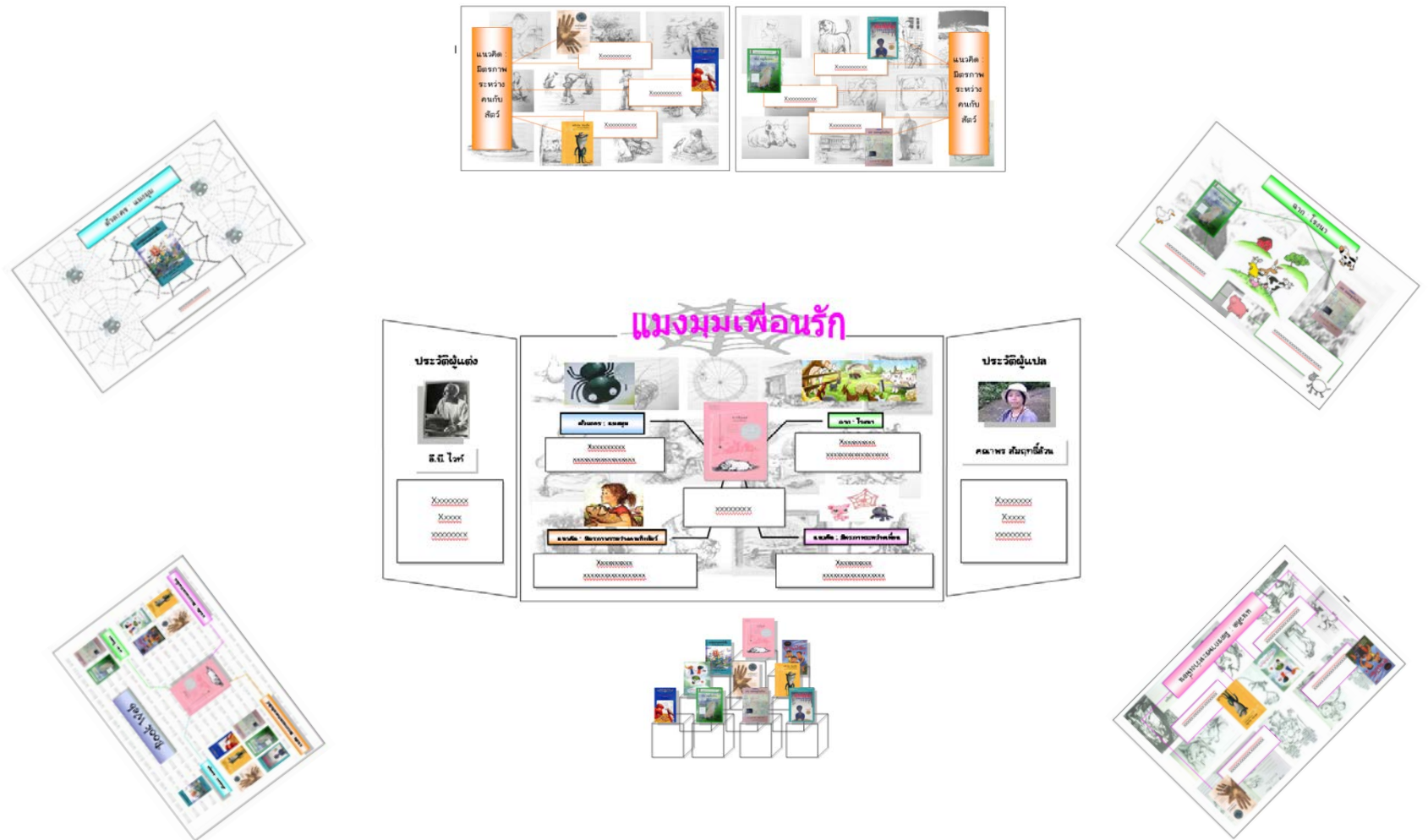
ขั้นตอนนี้อาจนำคำโปรยมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำนิทรรศการด้วยก็ได้ เนื่องจากคำโปรยของวรรณกรรมเยาวชนมีลักษณะการใช้ภาษาโน้มน้าวใจในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้เหตุผล การเร้าอารมณ์ นอกจากจะทำให้ดึงดูดความสนใจของผู้อ่านได้มากขึ้นแล้ว ยังมีส่วนช่วยกระตุ้นความสนใจให้ผู้อ่านตัดสินใจเลือกอ่านวรรณกรรมเยาวชนได้มากขึ้นด้วย (Moonmang, 2016)

ภาพที่ 18 แบบจำลองการเชื่อมโยงหนังสือจากหนังสือเล่มหลักและการเชื่อมโยงหนังสือเล่มอื่นจำแนกตามประเด็น

หลังจากวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือทุกเล่มแล้วจึงนำมาจัดเป็นนิทรรศการด้วยการเชื่อมโยงหนังสือ เพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้อ่านที่สนใจประเด็นต่าง ๆ จากหนังสือเล่มหลักได้ติดตามอ่านหนังสือเล่มอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กัน ส่งผลให้ผู้ใช้รู้จักและเลือกอ่านหนังสือได้มากขึ้น ผู้เขียนจัดทำตัวอย่างนิทรรศการด้วยการเชื่อมโยงหนังสือในลักษณะแบบจำลองดังภาพที่ 19 ผู้สนใจอาจนำแนวคิดนี้ไปปรับใช้หรืออาจนำไปจัดทำในรูปแบบวิทัศน์แล้วเผยแพร่ในสื่อสังคม เช่น ยูทูป เฟซบุ๊ก หรืออาจเผยแพร่ในเว็บไซต์ของห้องสมุดก็จะกลายเป็นนิทรรศการออนไลน์

วารสารการอ่าน สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย
ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564)

ภาพที่ 19 แบบจำลองการจัดนิทรรศการด้วยการเชื่อมโยงหนังสือ

สรุป

นิทรรศการเป็นสื่อที่มีความสำคัญและประโยชน์ต่อการส่งเสริมการอ่านตลอดจนการค้นคว้า ในศตวรรษที่ 21 โดยห้องสมุดทุกประเภทยังคงมีการจัดนิทรรศการที่สอดคล้องกับนโยบาย พันธกิจ หรือความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานอยู่เสมอ ในอดีตนิทรรศการอาจเป็นเพียงการจัดแสดงหนังสือหรือ ทรัพยากรสารสนเทศที่มีให้บริการอยู่ในห้องสมุด แต่ในปัจจุบันมีการนำสื่อที่ทันสมัยและนำนวัตกรรม เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ทำให้นิทรรศการน่าสนใจและดึงดูดความสนใจผู้เข้าชมมากขึ้น ตอบสนอง ความต้องการของผู้ใช้บริการและอำนวยความสะดวกในการเข้าชมนิทรรศการสะดวกและรวดเร็ว รวมถึงรับรู้และเข้าใจเนื้อหาที่จัดแสดงในระยะเวลาอันสั้น ห้องสมุดแต่ละประเภทในประเทศไทยจัด แสดงนิทรรศการได้อย่างเหมาะสมและหลากหลายรูปแบบ ในอนาคตอาจมีการจัดนิทรรศการรูปแบบ ใหม่ที่ยังไม่เคยมีหน่วยงานใดจัดทำมาก่อน เพื่อสร้างความประทับใจและความแปลกใหม่กระตุ้นความ สนใจให้ผู้ใช้บริการเข้ามาใช้ห้องสมุดมากขึ้นก็เป็นไปได้

เอกสารอ้างอิง

- Academic Resources and Information Technology Phuket Rajabhat University. (2015). *Online Exhibition “Andaman Foods ... Otaw”*. Retrieved 29 April 2021, from <https://arit2.pkru.ac.th/th/services/library/proactive/exhibitions-online/andaman/350-otaw.html> (In Thai)
- Apisitsuksonti, S. (2015). *Exhibition Media Design for Visually Impaired in Bangkok Local Museum*. Master Thesis in Design Arts. Silpakorn University. Thailand. (In Thai)
- Boonyakiat C., ed. (2017). *Exhibition in the making “Myanmar up-close” Media for Enhancing Intercultural Dialogues*. Bangkok: The National Discovery Museum Institute. (In Thai)
- Boonyakiat C., ed. (2018). *Museum NOW! Article from Talks Presented at Academic Conferences*. Bangkok: The National Discovery Museum Institute. (In Thai)
- Chantape, W. (2008). *Chapter 1 Introduction about Display and Exhibition*. Retrieved 1 January 2021, from <http://sangsuriyawa.blogspot.com/> (In Thai)
- Chuensukkasemwong, I. (2016). *Management of Contemporary Art Exhibition: A Case Study Mode of Liaisons*. An Independent Study in Partial Fulfillment, Thammasat University, Thailand. (In Thai)
- Chulalongkorn University. (2019). *Opening Ceremony Exhibition “King Vajiravudh Collection” and Seminar “Follow in his footsteps” King Rama VI*. Retrieved 5 February 2021, from <http://kingchulalongkorn.car.chula.ac.th/th/news/detail/134/15905> (In Thai)
- ChumpolPhonphisai School. (2020). *Online Exhibition “New books”*. Retrieved 29 April 2021, from <http://www.cpps.ac.th/th/librarycenter/การจัดบรรยากาศห้องสมุด/> (In Thai)
- Google Arts & Culture. (n.d.). *Google Arts & Culture*. Retrieved 29 April 2021, from <https://artsandculture.google.com/>
- Haris, A. (2016). *The 21st Century Library. 21st, Changing Futures*. Retrieved 25 August 2021, from https://www.researchgate.net/publication/328528041_The_21st_Century_Library
- Kulavijit, B. (2019). Exhibitions in the Museum’s Digital Age. *Journal of the Faculty of Arts, Silpakorn University*, 41(2), 303-317. (In Thai)

- Library Army Medical Field Service School, Royal Thai Army Medical Department. (2020).
Online Exhibition "Thai knowledge warrior day". Retrieved 29 April 2021, from
<https://www.facebook.com/media/set/?vanity=LIB.AMFSS&set=a.190270462501410>
(In Thai)
- Louvre Museum. (n.d.). *The Louvre Museum*. Retrieved 29 April 2021, from
<https://www.youvisit.com/tour/louvre-museum>
- Moonmang, P. (2016). *The Analysis in Blurb on Back Cover of Youth Literature*.
Master Thesis in Thai, Naresuan University, Thailand. (In Thai)
- National Library of Thailand. (2021). *10 Books Printed from the Library of Congress' Most Valuable Ancient Documents*. Retrieved 6 September 2021, from https://ebook.nlt.go.th/Exhibition/exhtml/index.html?fbclid=IwAR1T3Mgg1rsz0Bg8GbAvlqHUA3sotSs60lt6MUAahJ9sggVCr2a4s5t3S_w (In Thai)
- PhuPhan District Public Library. (n.d.). *Online Exhibition "Coronavirus Disease 2019"*. Retrieved 29 April 2021, from <https://sites.google.com/site/nithrrskarn/nithrrskar-xxnlin/covid-19>
(In Thai)
- Prongmaneeekul, P. (2014). Exhibition in Library. *Journal of Humanities & Social Science Review*, 16(2), 11-24. (In Thai)
- Sanguantung, K. (2011). The Design Aesthetic Perception through Exhibition Design. *Veridian E-Journal*, 4(1), 56-75. (In Thai)
- Sarakadee Lite. (2020). *Consider History and Social of Thai through First Edition of Journal and Magazine*. Retrieved 16 January 2021, from <https://www.sarakadeelite.com/lite/thai-magazine-history/?fbclid=IwAR1iHllfU5XiWkuW-K1YIKk0M6RjXbuNyyvJZrO8cmo2qqI3e5AS5Lb3f8fg> (In Thai)
- Sookpatdhee, T. (2017). Multimedia Model Work Creation Art Exhibition. *Journal of Humanities and Social Sciences ValayaAlongkorn*, 12(2), 130-143. (In Thai)
- Thai Health Promotion Foundation. (2020). *Online Exhibition "zero waste"*. Retrieved 29 April 2021, from <http://thaihealthcenter.org/exhibitions/zerowaste/> (In Thai)

วารสารการอ่าน สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย
ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564)

- Thailand Creative Design Center. (2017). *What is Design?*. Retrieved 29 April 2021, from <https://web.tcdc.or.th/th/Exhibition/Detail/what-is-design> (In Thai)
- The Fine Arts Department. (2020). *Online Exhibition “5Decades Book and Publishing 1957-2006 at National Library of Thailand”*. Retrieved 28 January 2021, from <https://www.finearts.go.th/main/view/19905-ขอเชิญชมนิทรรศการ--๕-ทศวรรษหนังสือและการพิมพ์-พุทธศักราช-๒๕๐๐---๒๕๔๕--ณ-หอสมุดแห่งชาติ> (In Thai)
- The Smithsonian Institution. (n.d.). *Skin and Bone*. Retrieved 25 August 2021, from <https://naturalhistory.si.edu/exhibits/bone-hall>
- Thong Saen Khan District Public Library. (n.d.). *Online Exhibition “2 April: The Love of Reading Day”*. Retrieved 29 April 2021, from https://online.pubhtml5.com/joyr/gdqg/?fbclid=IwAR0WuS5IMs7hsoOmM1UL8alSXMKVis0c0u5_n0yjjt4ts9R_OybJYJrFIPs#p=1 (In Thai)
- Wannapuripat, N. (2015). *Art Exhibition on Social Network in 2000 - 2013*. Master Thesis in Art Theory. Silpakorn University. Thailand. (In Thai)